

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
V kadencja
Prezes Rady Ministrów
DPS - 140 - 55(3)/06

Warszawa, 10 lipca 2006 r.

Pan
Marek Jurek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Przekazuję **stanowisko Rady Ministrów** w sprawie poselskiego projektu ustawy

- o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn oraz ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych (druk nr 512).

Jednocześnie informuję, że do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych upoważniony został Minister Finansów.

Z poważaniem

(-) Kazimierz Marcinkiewicz

STANOWISKO RZĄDU
DO POSELSKIEGO PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY O PODATKU
OD SPADKÓW I DAROWIZN ORAZ USTAWY O PODATKU OD CZYNNOŚCI
CYWILNOPRAWNYCH (druk nr 512)

Przedmiotowy projekt przewiduje nowelizację:

- 1) ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2004 r. Nr 142, poz. 1514, z późn. zm.),
- 2) ustawy z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 41, poz. 399, z późn. zm.).

Podatki, których dotyczy projektowana nowelizacja, są podatkami o charakterze majątkowym. Pierwsza z ustaw obejmuje nieodpłatne nabycie rzeczy lub praw majątkowych przez osoby fizyczne, druga zaś wymienione w niej czynności cywilnoprawne o charakterze odpłatnym. Wpływy z tych podatków stanowią w całości dochód budżetów gmin.

Celem projektowanych zmian w ustawie o podatku od spadków i darowizn jest zwolnienie od podatku nabycia własności rzeczy i praw majątkowych przez osoby fizyczne zaliczone do I grupy podatkowej, w rozumieniu przepisów tej ustawy tj. przez małżonka, zstępnych, wstępnych, pasierba, zięcia, synową, rodzeństwo, ojczyma, macochę i teściów. Projekt zakłada pełne zniesienie opodatkowania tych osób we wszystkich przypadkach objętych zakresem przedmiotowym ustawy, w odniesieniu do majątku położonego w kraju.

Projekt przewiduje także podwyższenie kwot wolnych od podatku dla pozostałych nabywców rzeczy lub praw majątkowych, zaliczonych do II i III grupy podatkowej, a także podwyższenie progów podatkowych, tj. przedziałów nadwyżki kwot wartości rzeczy i praw majątkowych podlegających opodatkowaniu podatkiem od spadków i darowizn.

Pozostałe zmiany dot. art. 4 i art. 17 ust. 1 i 3 ustawy mają charakter dostosowawczy, wynikający z projektowanego zwolnienia od podatku nabycia majątku przez osoby zaliczone do I grupy podatkowej.

Zmiany w ustawie o podatku od czynności cywilnoprawnych polegają na całkowitym zwolnieniu od tego podatku umów pożyczek zawieranych między osobami zaliczonymi do I grupy podatkowej, w rozumieniu przepisów o podatku od spadków i darowizn.

Odnosząc się do projektowanych zmian należy stwierdzić, że zmiany dotyczące przepisów ustawy o podatku od spadków i darowizn są w części zbieżne ze zmianami zawartymi w rządowym projekcie nowelizacji tej ustawy, jednak wątpliwości budzą niektóre zaproponowane rozwiązania.

1. Zdaniem Rządu zmniejszenie obciążeń fiskalnych dla osób najbliższych przekazujących nieodpłatnie majątek jest uzasadnione, lecz powinno być ograniczone do węższego niż I grupa podatkowa kręgu podmiotów, tj. do małżonka i krewnych w linii prostej. Za ograniczeniem tym przemawia взгляд na skutki finansowe dla gmin, będących beneficjentami wpływów z podatku od spadków i darowizn, które w przypadku zwolnienia wszystkich nabywców zaliczonych do I grupy podatkowej osiągnęłyby ok. 80% całości wpływów z tego podatku, tj. ok. 190 mln zł. Z uzasadnienia projektu wynika natomiast, iż można sądzić, że zmniejszenie wpływów z tego tytułu będzie niewielkie, gdyż najczęściej dochodzi do niewywiązywania się z obowiązku podatkowego przewidzianego w przepisach ustawy o podatku od spadków i darowizn przez podatników, którzy nabyli majątek od członków najbliższej rodziny, co nie znajduje odzwierciedlenia w rzeczywistości.
2. Zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego nabycie własności rzeczy w drodze zasiedzenia następuje wskutek jej długotrwałego posiadania samoistnego. Opodatkowanie w tym przypadku nie jest uzależnione od przynależności nabywcy do grupy podatkowej, gdyż nie

jest możliwe jej określenie w przypadku nabycia pierwotnego i następuje według jednolitej stawki, wynoszącej 7 % podstawy opodatkowania. Z tego względu objęte projektowanym zwolnieniem nabycie własności rzeczy lub praw majątkowych tytułem zasiedzenia nigdy nie nastąpi od osób zaliczonych do I grupy podatkowej.

3. Z uzasadnienia do projektu wynika, że zamiarem projektodawcy jest zwolnienie od podatku od spadków i darowizn nabywców zaliczonych do I grupy podatkowej w każdym przypadku nabycia majątku w formach podlegających opodatkowaniu tym podatkiem. Z treści projektu, w szczególności zaś z art. 3a, wynika objęcie zwolnieniem tylko tego nabycia, którego przedmiotem są rzeczy położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub prawa majątkowe wykonywane na terytorium RP. W konsekwencji, z zakresu zwolnienia wyłączone zostałyby przypadki, gdy nabycie obejmowałoby majątek położony za granicą.
4. Zdaniem Rządu, brak jest uzasadnienia dla podwyższania kwot wolnych dla nabywców zaliczonych do pozostałych grup podatkowych i waloryzacji skal podatkowych.
5. Podkreślenia wymaga fakt, że projektowane przepisy nie zapewniają szczelności systemu podatkowego. Bezwarunkowe zwolnienie od podatku od spadków i darowizn nabycia rzeczy lub praw majątkowych przez nabywców zaliczonych do I grupy podatkowej, jak i umów pożyczek – w przypadku podatku od czynności cywilnoprawnych - bez konieczności zgłaszania tego faktu organom podatkowym, może przyczynić się do wykorzystywania wprowadzonych zmian do legalizowania majątku pochodzącego z nieujawnionych źródeł przychodów.
6. Projekt nie zawiera także przepisów przejściowych, tj. nie rozstrzyga o tym, jakie normy prawne należy stosować do nabycia własności rzeczy lub praw majątkowych, które nastąpiło przed dniem wejścia w życie projektowanych zmian. W przypadku wejścia w życie projektowanej nowelizacji ustawy powstaną wątpliwości zarówno organów podatkowych, jak i podatników, jakich stanów faktycznych dotyczy nowelizacja. Przy założeniu, że celem projektodawcy było niepobieranie podatku od nabywców zaliczonych do I grupy podatkowej od dnia 1 stycznia 2007 r., bez względu na to, kiedy nastąpiło nabycie rzeczy lub praw majątkowych, a zatem zarówno w przypadkach, w których toczy się postępowanie podatkowe, jak również w tych, w których nabywcy nie wywiązali się z obowiązków podatkowych (nie złożyli zeznań podatkowych), należy stwierdzić, że takie rozwiązanie jest nieuzasadnione. W konsekwencji podatnicy, którzy nie złożyli zeznań podatkowych o nabyciu rzeczy lub praw majątkowych pozostaliby w korzystniejszej sytuacji prawnopodatkowej, niż ci, którzy wywiązali się w terminie z obowiązków. W świetle powyższego należy stwierdzić, że omawiana regulacja wymaga jednoznacznego określenia stanów prawnych, do których znajdzie zastosowanie.
7. Projekt nie określa sposobu rekompensaty gminom utraconych dochodów z tytułu projektowanych zmian. Ze względu na zasady wynikające z art. 167 Konstytucji RP, spadek dochodów gmin wymaga bądź rekompensaty z innego źródła, bądź ewentualnego zmniejszenia zakresu zadań publicznych, do realizacji których jest zobowiązana gmina.

Przyjęte w projekcie rozwiązanie polegające na wprowadzeniu przepisów znoszących lub obniżających obciążenia podatkowe związane z nieodpłatnym nabyciem majątku jest uzasadnione społecznie, niemniej mając na uwadze przedstawioną argumentację, Rząd nie popiera poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn oraz ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych w zaproponowanej wersji.